



Šifra kandidata:

**Državni izpitni center**



P 2 1 2 A 1 0 1 1 1

JESENSKI IZPITNI ROK

# SLOVENŠČINA

Izpitna pola 1

Razčlemba neumetnostnega besedila

**Torek, 24. avgust 2021 / 60 minut**

*Dovoljeno gradivo in pripomočki:*

*Kandidat prinese nalivno pero ali kemični svinčnik.*

*Kandidat dobi ocenjevalni obrazec.*

*Priloga z neumetnostnim besedilom je na perforiranem listu, ki ga kandidat pazljivo iztrga.*

**POKLICNA MATURA**

## NAVODILA KANDIDATU

**Pazljivo preberite ta navodila.**

**Ne odpirajte izpitne pole in ne začenjajte reševati nalog, dokler vam nadzorni učitelj tega ne dovoli.**

Prilepite oziroma vpišite svojo šifro v okvirček desno zgoraj na tej strani in na ocenjevalni obrazec.

Izpitna pola vsebuje 20 nalog. Število točk, ki jih lahko dosežete, je 60. Za posamezno nalogo je število točk navedeno v izpitni poli.

Rešitve pišite z nalivnim peresom ali s kemičnim svinčnikom in jih vpisujte v izpitno polo v za to predvideni prostor. Pišite skladno s slovničnimi in pravopisnimi pravili, čitljivo, vendar ne samo z velikimi tiskanimi črkami. Pri nalogah izbirnega tipa izberite samo eno rešitev, če v navodilu ni določeno drugače. Če se zmotite, napisano prečrtajte in rešitev zapišite na novo. Nečitljivi zapisi in nejasni popravki bodo ocenjeni z 0 točkami.

Zaupajte vase in v svoje zmožnosti. Želimo vam veliko uspeha.

*Ta pola ima 12 strani, od tega 1 prazno.*





P 2 1 2 A 1 0 1 1 1 0 3

## Priloga k izpitni poli 1

# Kuharica izpod peresa 19-letnega Tina

4. maj 2019

Piše: Špela Ankele

**Tin Hadžić Žorž, ki se je lani vpisal na seznam diamantnih maturantov, bo te dni izdal prvo kuharsko knjigo.**

Ste pri devetih letih že vedeli, kaj želite početi v življenju? **Tin Hadžić Žorž** je eden redkih, ki lahko na to vprašanje odločno prikima, kajti že na začetku osnovne šole je bil prepričan, da bo kuhar. Malo je res razmišljal, ali naj postane modni oblikovalec ali kuhar, pa je hitro pretehtalo to drugo. Skupaj z mamo se je iz Nove Gorice preselil v prestolnico in kuharsko znanje srkal na ljubljanski gostinski šoli. Lani jo je končal v velikem slogu: kot edini na šoli in eden od 102 slovenskih najstnikov, ki so na maturi osvojili vse točke. Ravno te dni pa zaključuje svojo prvo kuharsko knjigo, ki bo izšla prihodnji mesec.



### Namesto Pariza raje London

O umirjenem 19-letniku s kričeče obarvanimi lasmi je bilo napisanih že več novinarskih člankov. Pri trinajstih letih so ga imenovali »mladi mojster izvirnih receptov in okusnih jedi«. Leto zatem so ga predstavili kot »prav posebnega najstnika, ki je že od nekdaj prepričan, da bo vrhunski kuhar«. Ko je bil star petnajst let, smo lahko prebrali tole: »Po srednji šoli namerava znanje izpopolnjevati na znani francoski šoli Le Cordon Bleu, potem pa v Parizu odpreti restavracijo.«

O tem, da se mu sanje o kuharski karieri po maturi uresničujejo, ni dvoma. Pa so še vedno žive tudi sanje o Parizu? »Med obiskovanjem srednje šole se je moj fokus iz Pariza preselil v London. Francoska kuhinja se mi zdi bolj uokvirjena in zasnovana na tradicionalnih smernicah, medtem ko je London odprt za nove ideje, in to mi je zelo všeč. V London se na kulinarična raziskovanja vračam vsaj enkrat na leto. Tam se počutim dobro in domače, za Pariz pa tega ne morem reči,« danes razmišlja mladi kuhar.

### Niz tematskih večerov

Pri 12 letih je Tin skupaj z mamo, organizatorko dogodkov, začel prirejati tematske večerje. V naslednjih letih se je nanizalo mnogo okusnih večerov, razpetih od francoske revolucije do kulinarike osemdesetih let minulega stoletja, od poedin v slogu antičnega Rima do gurmanskega popotovanja v kakih sto let oddaljeno preteklost. S pripravo teh večerov je nameraval zbrati denar za šolanje v Parizu, a ta želja je zdaj del preteklosti. Namesto tega je veliko zasluženega denarja porabil za nakup kuharskih knjig, ki jih zelo natančno prebira.

### Skuhaj si moj lajf

V čem se bo prva kuharska knjiga Tina Hadžića Žorža razlikovala od drugih? »Knjigi sem dal naslov *Skuhaj si moj lajf*. Razdelil sem jo na štiri poglavja. V prvem so zbrani recepti iz otroštva, torej obdobja, ko so mi kuhali drugi. Naslednje je posvečeno kuharskim začetkom, v njem je nekaj mojih prvih receptov. V tretjem poglavju so zbrana kulinarična doživetja s tematskih večerov, ki smo jih prirejali pri nas doma, v zadnjem pa so recepti, ki sem jih ustvaril v minulem letu,« o svoji knjigi pove mladenič.

V knjigo ni zapisal zgolj 45 receptov, vanjo je zajel tudi koščke svojega življenja. Vsak recept je pospremil s krajšim zapisom, v katerem je bralcu pojasnil tudi nekaj malega o sebi, o jedi ali pa o zgodovinskem obdobju, iz katerega posamezna jed izhaja.



**Prazna stran**

**Pozorno preberite izhodiščno besedilo in rešite naloge.**

1. O kom govori izhodiščno besedilo in kaj je avtorico spodbudilo, da ga je napisala? Odgovorite v povedi/povedih.

---

---

---

(3 točke)

2. S katerim prevladujočim namenom je bilo tvorjeno izhodiščno besedilo?

Sporočevalka je tvorila besedilo predvsem, da bi

- A bralcem predstavila mladega kuharja Tina.
- B bralcem predstavila Tinovo prvo kuharsko knjigo.
- C bralce prepričala, da bi kupili Tinovo kuharsko knjigo.
- Č bralce spodbudila k obiskovanju Tinovih kulinarčnih večerov.
- D bralce navdušila za kuhanje po Tinovih receptih.

(1 točka)

3. Katere štiri trditve o izhodiščnem besedilu so pravilne? Označite jih z X.

<input type="checkbox"/>	Objavljeno je bilo v spletni izdaji časopisa.
<input type="checkbox"/>	Namenjeno je predvsem mladim bodočim kuharjem.
<input type="checkbox"/>	Napisano je v obliki intervjuja.
<input type="checkbox"/>	Vsebuje več podnaslovov.
<input type="checkbox"/>	Jezik je razumljiv tudi manj zahtevnemu bralcu.
<input type="checkbox"/>	V besedilu je več različnih nebesednih prvin.
<input type="checkbox"/>	Avtorica želi z naslovom pritegniti pozornost bralcev.

(3 točke)



4. Oglejte si fotografijo in rešite nalogo.

4.1. Napišite tri podatke o zunanosti Tina Hadžića Žorža.

---



---



---

(1)

4.2. Katero besedilno vrsto bi lahko napisali, če bi imeli pred seboj samo fotografijo?

- A Predstavitev osebe.
- B Opis osebe.
- C Oznako osebe.
- Č Pripoved o življenju.
- D Življenjepis.

(1)  
(2 točki)

5. Obkrožite DA, če je trditev v skladu z izhodiščnim besedilom, ali NE, če ni.

Tin je že v osnovni šoli začel sestavljati izvirne recepte.	DA	NE
Na maturi je bil na svoji šoli najboljši dijak v generaciji.	DA	NE
Po končani srednji šoli je začel prirejati večerje z zgodovinsko tematiko.	DA	NE
Sodobna kulinarika mu je bolj všeč kot klasična.	DA	NE
V prihodnosti namerava odpreti restavracijo v Parizu.	DA	NE
V Tinovi kuharski knjigi so objavljeni samo njegovi izvirni recepti.	DA	NE

(3 točke)

6. Uredite podatke o prelomnicah v Tinovi karieri v pravilno časovno zaporedje. Na črtice napišite številke 1–5.

- \_\_\_\_\_ začetek prirejanja tematskih večerov
- \_\_\_\_\_ odločitev za poklic
- \_\_\_\_\_ diamantni maturant
- \_\_\_\_\_ novinarski članki o Tinu
- \_\_\_\_\_ izdaja prve kuharske knjige

(2 točki)



7. Tin je razmišljal, da bi v prihodnosti svojo kariero nadaljeval v tujini. Kaj menite o tem, da sposobni mladi ljudje odhajajo iz Slovenije? Odgovorite v povedi/povedih in svoje mnenje utemeljite.

---

---

---

(2 točki)

8. Rešite nalogo o naslovu Tinove kuharske knjige.

- 8.1. V povedi/povedih razložite, kaj Tin sporoča z naslovom *Skuhaj si moj lajf* in kako bi se pomen spremenil, če bi namesto tega knjigo naslovil *Skuhaj si svoj lajf*.

---

---

---

---

(3)

- 8.2. Se vam zdi uporaba slengovske besede *lajf* v naslovu knjige primerna? Odgovorite v povedi/povedih in svoje mnenje utemeljite.

---

---

---

(2)  
(5 točk)

9. Še enkrat preberite zadnji odstavek izhodiščnega besedila (V knjigo ni zapisal ...) in navedite tri posebnosti, zaradi katerih je Tinova kuharska knjiga drugačna od običajnih.

---

---

---

(2 točki)



10. Preberite slovarski sestavek in rešite nalogo.

**kúharica** -e ž (û)

1. *ženska, ki se (poklicno) ukvarja s kuhanjem*: kuharice že kuhajo kosilo; ona je odlična kuharica; gospodinje in kuharice / vzeli so jo za kuharico / glavna kuharica v hotelu; pog. farovška kuharica / ekspr. moja mama je dobra kuharica *dobro kuha*

2. pog., ekspr. *kuharska knjiga*: na polici je imela odprto kuharico

10.1. Iz katerega jezikovnega priročnika je slovarski sestavek?

Slovarski sestavek je iz

- A Slovarja slovenskega knjižnega jezika.
- B Sinonimnega slovarja slovenskega jezika.
- C Slovenskega etimološkega slovarja.
- Č Slovenskega pravopisa.

(1)

10.2. V katerem slovarskem pomenu je rabljena beseda *kuharica* v naslovu izhodiščnega besedila?

\_\_\_\_\_

(1)

10.3. V izhodiščnem besedilu sta uporabljena oba izraza, *kuharica* in *kuharska knjiga*. Na črto napišite, kateri od obeh izrazov je slogovno zaznamovan. Pomagajte si s slovarskim sestavkom.

Slogovno zaznamovan je izraz \_\_\_\_\_.

(1)

10.4. Določite pomensko razmerje med izrazoma *kuharica* in *kuharska knjiga*.

Razmerje je

- A nadpomensko-podpomensko.
- B podpomensko-nadpomensko.
- C sopomensko.
- Č protipomensko.

(1)

(4 točke)





11. Podčrtana izraza nadomestite s sopomensko nezaznamovano besedo ali besedno zvezo.

Kuharsko znanje je srkal na ljubljanski gostinski šoli.

\_\_\_\_\_

Lani jo je končal v velikem slogu.

\_\_\_\_\_

(2 točki)

12. Dopolnite povedi tako, da napišete besede iz oklepajev v pravilni obliki.

Novinarka se je pogovarjala z mladim \_\_\_\_\_ (kuhar Tin).

Kot deček se je odločal med dvema \_\_\_\_\_ (poklic), vendar je nazadnje

zmagala želja, da bi postal kuhar. Tin se je s svojo \_\_\_\_\_ (mati)

preselil iz Nove Gorice v Ljubljano in tam obiskoval srednjo šolo. S pripravo tematskih

\_\_\_\_\_ (večerja) je nameraval zbrati denar za šolanje v Parizu.

(2 točki)

13. Iz imen mest tvorite vrstne pridevnike in jih napišite na črte.

Nova Gorica → \_\_\_\_\_ podjetje

Pariz → \_\_\_\_\_ šola

London → \_\_\_\_\_ kulinarika

(2 točki)

14. Preberite izpisano poved in rešite nalogo o podčrtanih glagolih.

*Ravno te dni pa zaključuje svojo prvo kuharsko knjigo, ki bo izšla prihodnji mesec.*

Glagoloma določite vid tako, da na vsako črtico napišete ustrezno številko.

\_\_\_\_\_ zaključuje

1 dovršni

\_\_\_\_\_ bo izšla

2 nedovršni

Napišite glagola v spremenjenem vidu.

zaključevati \_\_\_\_\_

iziti \_\_\_\_\_

(3 točke)



15. Je izpisana poved tvorna ali trpna? Podčrtajte pravilni odgovor in napišite sopomensko poved v drugem načinu.

*V prvem poglavju so zbrani recepti iz otroštva.*

Poved je tvorna / trpna.

Sopomenska poved v drugem načinu:

\_\_\_\_\_ (3 točke)

16. Podčrtajte stavčne člene.

Tin Hadžić Žorž bo te dni izdal svojo prvo kuharsko knjigo.

(2 točki)

17. Uokvirjeni del izpisane povedi razširite v odvisni stavek in podredno zloženo poved napišite na črto.

O umirjenem 19-letniku s kričeče obarvanimi lasmi je bilo napisanih že več novinarskih člankov.

\_\_\_\_\_  
 \_\_\_\_\_ (2 točki)

18. Rešite nalogo o odvisnikih.

- 18.1. Dopolnite povedi tako, da na črte dopišete ustrezne odvisnike, ki bodo v skladu z vsebino izhodiščnega besedila. Upoštevajte vprašalnice pod črtami.

Tin je z mamo začel prirejati tematske večerje, \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ (Čemu?)

Novinarji so o njem pisali, \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ (Kaj?)

Danes mu je London bolj všeč kot Pariz, \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_ (Zakaj?)

(3)



18.2. S katerimi odvisniki je bilo treba dopolniti povedi?

- A S predmetnim, osebkovim in vzročnim.
- B Z namernim, predmetnim in vzročnim.
- C Z vzročnim, predmetnim in namernim.
- Č S predmetnim, osebkovim in namernim.

(1)  
(4 točke)

19. V spodnji povedi sta dve pravopisni napaki. Odpravite ju.

Devetnajst letni Tin Hadžić Žorž je že kot otrok sprejel življensko odločitev, da bo postal kuhar.

(1 točka)

20. Napišite **uradno zahvalo**.

Zamislite si, da ste Erik/Eva Zupančič, predsednik/predsednica Dijaške skupnosti Biotehničnega centra Naklo (Strahinj 99, 4202 Naklo). V okviru projektnih dni ste organizirali srečanje dijakov z mladimi, ki so uspeli v svojem poklicu. Vašemu vabilu se je odzval Tin Hadžić Žorž (Tinova kulinarična doživetja, s. p., Rutarjeva ulica 3 a, 5000 Nova Gorica) in vam predstavil svojo karierno pot ter načrte za prihodnost. Podaril vam je tudi izvod svoje prve kuharske knjige. Napišite mu uradno zahvalo. Manjkajoče podatke si izmislite. Pišite na naslednjo stran.

(12 točk)

